

Moninäkökulmaisesti Venäjästä

Markku Kivinen ja
Leena Vähäkylä (toim.): Venäjän
palatseissa ja kaduilla. Helsinki:
Gaudeamus, 2015. 311 s.
ISBN: 978-952-495-351-1.

Venäjän nykytilaan sekä Venäjän ja Neuvostoliiton historiaan pureudutaan kirjassa *Venäjän palatseissa ja kaduilla* mones-

ta eri näkökulmasta. Kirjassa käydään läpi muun muassa nyky-Venäjän taloudellista ja poliittista tilaa, Venäjän suhdetta ympäristökysymyksiin, energiapolitiikkaa ja juridiikkaa. Lisäksi arvioidaan Venäjän lehdistöä, ammattiyhdistysliikkeen tilaa, nyky-Venäjän sosiaalipolitiikkaa, venäläisiä ideologioita ja esimerkiksi kielen muutosta. Kirjan 24 artikkelista suurin osa käsittelee poliittisia prosesseja, mutta myös näissä eri näkökulmat vaihtelevat, sillä keskiössä on milloin menneisyys tai nykyisyys, milloin tulevaisuus. Tarkasteltavina ovat niin Venäjän suurvalta-asema, Euraasian unioni, energia- ja aluepolitiikka kuin Neuvostoliiton ja Venäjän ulko- ja sisäpolitiikka.

Kirja on jaettu viiteen osaan: 1) Onko Venäjällä malttia vaurastua?, 2) Venäjä ilman Putinia, 3) Kuka hoitaa, ketä palvellaan ja kuka asiaasi ajaa?, 4) Mihin uskotaan, ketä palvotaan? sekä 5) Suurvallan voima ja heikkoudet. Kussakin osassa on teemaan liittyviä artikkeleita sekä lyhyempiä tietolaatikoita. Kirja on suunnattu akateemisen yleisön lisäksi niin sanotulle suurelle yleisölle, ja ilmeisesti tästä syystä on päädytty siihen, että artikkeleissa ei käytetä lähdeviittauksia. Kirjan loppuun on koottu kunkin artikkelin alle aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Lähdeviittausten puuttuminen

häiritsi hieman lukemista etenkin niiden artikkeleiden kohdalla, jotka olivat lähellä omaa tutkimusaihetta. Sellainen tieteellisen kirjoittamisen tapa, jossa lähdeviitteissä kulkee ikään kuin toinen tarina mukana, jää tässä teoksessa pois.

Artikkelit ovat alansa huippu-tutkijoiden käsialaa, ja kirjaan onkin koottu poikkeuksellisen laajasti ja monipuolisesti Venäjän tutkimuksen suomalaista asiantuntemusta. Kaikkea Suomessa tehtävää Venäjä-tutkimusta kirja ei kuitenkaan kata, eikä se liene ole ollut tarkoituksenaan. Teos esittelee Suomen Akatemian Venäjä-tutkimuksen huippuyksikön tutkimusta, jonka ulkopuolelle jää muun muassa Venäjän ja EU:n suhteita valottava tutkimustraditio. Lisäksi kirjassa olisi toivonut laajemmin käsiteltävän esimerkiksi sukupuolen, etnisyyden, kulttuurin ja arkielämän teemoja. Artikkelit ovat osin aikaisempaa tutkimusta kokoavia, osin uusia näkökulmia avaavia. Lukijana jäin kuitenkin kaipaamaan enemmän juuri uusien näkökulmien avaamista. Artikkelit olivat moninäkökulmaisudessaan myös kovin eritasoisia: toisissa artikkeleissa käytiin läpi varsin yleistä Venäjä-tutkimusta, jotkut artikkelit käsitelivät temaattisesti hyvin spesifejä kysymyksiä ja osassa artikkeleita Venäjää ja siellä

vallitsevia (poliittisia) prosesseja tarkasteltiin analyttisellä otteella.

Kirjan artikkelit esittelevät lukijalle sitä todellisuutta, joka nyky-Venäjällä vallitsee. Tämän kuvan luomiseksi ja havainnollistamiseksi kirjassa on esitelty varsin laajasti myös Venäjän ja Neuvostoliiton historiallisia prosesseja. Kirjan lukeminen antaa lukijalle valmiuksia ymmärtää nyky-Venäjän taustoja ja tulevaisuuden näkymiä monesta tulokulmasta. Lisäksi kirja eittämättä tuottaa käsityksen siitä, että kun puhutaan Venäjästä, ei ole vain yhtä tapaa nähdä asioita, eikä ole olemassa vain yhtä Venäjää – Venäjä on moninainen ja monipuolinen, ja siellä on vallalla useita eri suuntiin vetäviä prosesseja esimerkiksi ulkopolitiikan ja aluepolitiikan suhteen. Kirjan suurin heikkous lienee se, että koska sillä on tavoiteltu hyvin laajaa lukijakuntaa niin akateemisessa maailmassa kuin sen ulkopuolellakin, osa kirjan artikkeleista ei tuota uutta akateemista tietoa. Toisaalta teoksen kunnianhimoinen tavoite löytää lukijoita myös akateemisen maailman ulkopuolelta todennäköisesti toteutuu. Kirjaan on onnistuttu moninäkökulmaisesti kokoamaan runsaasti suomalaista Venäjä-tutkimusta samojen kansien väliin.

Pirjo Pöllänen